

Bruxelles, 24 aprilie 2025
(OR. en)

8086/25

EDUC 112
SOC 223
DIGIT 63
EMPL 143

NOTĂ

Sursă:	Președinția
Destinatar:	Comitetul Reprezentanților Permanenți / Consiliul
Subiect:	Rolul uniunii competențelor în consolidarea spațiului european al educației - <i>Dezbateri de orientare</i>

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor o notă de orientare din partea președinției privind subiectul sus-menționat, în vederea dezbaterii de orientare care va avea loc pe 12 mai 2025 în cadrul Consiliului (Educație, Tineret, Cultură și Sport).

Rolul uniunii competențelor în consolidarea spațiului european al educației

Educația și dezvoltarea competențelor ocupă un loc central pe agenda economică și socială a Uniunii Europene. Pentru a consolida competitivitatea Europei și reziliența sa economică și democratică și pentru a oferi tuturor șanse egale de acces la educație, la învățare pe tot parcursul vieții și la locuri de muncă de calitate, Comisia Europeană a introdus uniunea competențelor, o inițiativă strategică menită să consolideze educația, formarea și învățarea pe tot parcursul vieții.

În viziunea Comisiei, uniunea competențelor desemnează educația și competențele drept un instrument strategic de politică de sine stătător și atotcuprinzător, necesar pentru competitivitatea economică și stabilitatea UE.

Uniunea competențelor introduce două inițiative esențiale legate de educație:

- un plan de acțiune privind competențele de bază, axat pe îmbunătățirea competențelor de bază în ceea ce privește abilitatea de a citi și de a scrie, matematica și științele, precum și a competențelor digitale și cetățenești;
- un plan strategic pentru educația în domeniul STIM, menit să stimuleze competențele și carierele în știință, tehnologie, inginerie și matematică (STIM).

Uniunea competențelor se axează pe patru componente, astfel încât fiecare să aibă posibilitatea de a clădi baze solide de competențe și de a se implica în perfecționarea și recalificarea pe tot parcursul vieții pentru o viață împlinită. Cele patru componente sunt:

- consolidarea competențelor pentru vieți împlinite și locuri de muncă de calitate grație unei baze solide de educație, cu inițiative de consolidare și îmbunătățire a educației și a competențelor prin intermediul spațiului european al educației (SEE), inclusiv prin inițiative noi, cum ar fi schema de sprijin pentru competențe de bază;
- perfecționarea și recalificarea unei forțe de muncă suplă pentru tranziția digitală și tranziția verde, incluzând măsuri de sprijinire a învățării pe tot parcursul vieții și a perfecționării prin mecanisme precum proiectul-pilot privind garanția de competențe;
- răspândirea competențelor în întreaga UE în vederea creșterii competitivității, incluzând măsuri de înlesnire a mobilității forței de muncă prin simplificarea recunoașterii calificărilor cu sprijinul inițiativei privind portabilitatea competențelor;
- atragerea, dezvoltarea și păstrarea talentelor pentru viitorul Europei prin măsuri precum acțiunea Marie Skłodowska-Curie „MSCA Choose Europe”.

Comunicarea Comisiei propune și o serie de obiective noi, de atins până în 2030:

- ponderea rezultatelor slabe în ceea ce privește abilitatea de a citi și de a scrie, matematica, științele și competențele digitale ar trebui să fie sub 15 %, iar ponderea rezultatelor deosebite în ceea ce privește abilitatea de a citi și de a scrie, matematica și științele ar trebui să fie de cel puțin 15 %;
- ponderea cursanților înscriși la discipline STIM în educația și formarea profesională (EFP) inițială de nivel mediu ar trebui să fie de cel puțin 45 %, iar cel puțin un cursant din patru ar trebui să fie de sex feminin;

- ponderea cursanților înscriși la discipline STIM în învățământul terțiar ar trebui să fie de cel puțin 32 %, iar cel puțin doi cursanți din cinci ar trebui să fie de sex feminin;
- ponderea cursanților înscriși în programe de doctorat în domeniul TIC¹ ar trebui să fie de cel puțin 5 %, iar cel puțin un cursant din trei ar trebui să fie de sex feminin;
- numărul anual al cursanților din afara UE care vin să studieze și să obțină o diplomă la nivel terțiar în UE ar trebui să fie de cel puțin 350 000.

Se propune un nou cadru de guvernare (cuprins în anexă) – care include un Comitet european la nivel înalt pentru competențe și un Observator european al informațiilor privind competențele – pentru a asigura elaborarea și punerea în aplicare a unor politici bazate pe date concrete. Atât comitetul, cât și observatorul vor sprijini activitatea Comisiei în vederea elaborării unei noi recomandări UE-27 privind educația și competențele, precum și a recomandărilor specifice fiecărei țări din ciclul semestrului european.

Uniunea competențelor desemnează educația și competențele drept un instrument strategic pentru competitivitatea economică. Deși identifică principalele provocări (cum ar fi declinul competențelor de bază, penuria de cadre didactice și nevoia de competențe digitale și verzi), inițiativa abordează educația și formarea mai ales din perspectiva pieței forței de muncă, acordând mai puțină atenție valorilor educative mai generale, precum dezvoltarea personală și gândirea critică.

Cu toate acestea, Cadrul strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale, instituit în 2021 cu obiectivul general de a construi SEE, rămâne un cadru esențial pentru asigurarea unei abordări cuprinzătoare a educației și formării în toate contextele și la toate nivelurile: de la educația și îngrijirea timpurie la învățarea în rândul adulților, înglobând EFP și învățământul superior. El abordează cinci priorități strategice, mai multe dintre acestea fiind aliniate la obiectivele uniunii competențelor, și are propriul set de obiective ambițioase la nivelul UE stabilite de comun acord de statele membre. Următoarele cinci priorități strategice trebuie îndeplinite până în 2030, interval de timp care se aplică și în cazul noilor obiective propuse în cadrul uniunii competențelor:

¹ Tehnologia informației și comunicațiilor.

- **Tinerii în vârstă de 15 ani cu slabe competențe de bază**

Proporția tinerilor în vârstă de 15 ani cu competențe slabe la citire, matematică și științe ar trebui să fie sub 15 % până în 2030.

- **Elevii de clasa a opta cu slabe competențe digitale de bază**

Proporția elevilor de clasa a opta cu competențe slabe în domeniul informatic ar trebui să fie sub 15 % până în 2030.

- **Participarea la educația și îngrijirea timpurie**

Cel puțin 96 % dintre copiii cu vârsta cuprinsă între trei ani și vârsta pentru înscrierea obligatorie la școala primară ar trebui să fie înscriși în sistemul de educație și îngrijire timpurie până în 2030.

- **Părăsirea timpurie a sistemului de educație și formare**

Până în 2030, proporția persoanelor care părăsesc timpuriu sistemele de educație și formare ar trebui să fie sub 9 %.

- **Absolvirea învățământului terțiar**

Proporția persoanelor cu vârsta cuprinsă între 25 și 34 de ani care au absolvit învățământul terțiar ar trebui să fie de cel puțin 45 % până în 2030.

Uniunea competențelor și inițiativele aferente SEE au mai multe sinergii și obiective comune, cum ar fi stimularea competențelor, învățarea pe tot parcursul vieții și mobilitatea. Este însă important ca abordarea axată pe piața muncii a uniunii competențelor să nu umbrească obiectivul mai amplu al SEE, care urmează principiul de bază al extinderii sistemelor de educație și formare în ansamblu, dintr-o perspectivă incluzivă, atotcuprinzătoare și vizând învățarea pe tot parcursul vieții, având obiectivul de a face astfel încât aceste sisteme să contribuie la împlinirea personală, socială și profesională a tuturor cetățenilor și să promoveze valorile democratice, egalitatea, coeziunea socială, cetățenia activă și dialogul intercultural.

Competențele sunt piatra de temelie a unei economii prospere și competitive. Prin urmare, sistemele de educație și formare ar trebui să înzestreze cetățenii cu competențe deosebite într-un mod incluziv, pornind de la competențele de bază, care sunt un factor determinant pentru împlinirea și dezvoltarea personală, pentru capacitatea de inserție profesională, incluziunea socială și cetățenia activă. Competențele elementare de citit, scris și socotit sunt esențiale, dar insuficiente pentru a le permite oamenilor să se descurce într-un mediu socioeconomic aflat într-o evoluție rapidă. Iată de ce aceste competențe elementare trebuie însoțite de spirit critic, creativitate și implicare civică.

Având în vedere aceste eforturi paralele și cadrul bine stabilit al SEE, adânc înrădăcinat datorită cooperării dintre statele membre și sprijinului Comisiei Europene, precum și pentru a crește pe cât de mult eficiența și eficacitatea sistemelor și politicilor care privesc educația și formarea, uniunea competențelor ar putea contribui la consolidarea SEE prin abordarea provocărilor emergente din domeniul educației și formării și ar putea asigura utilizarea eficientă a resurselor disponibile prin împiedicarea redundanțelor și a sarcinilor administrative suplimentare.

În acest scop, miniștrii educației și principalele părți interesate trebuie să se implice activ în planificarea și punerea în aplicare a uniunii competențelor, pentru a asigura alinierea la politicile și prioritățile naționale în materie de educație și formare, precum și luarea unor decizii relevante și mai bine edificate cu privire la reforme și investiții în materie de educație, formare și competențe. O abordare coordonată a politicilor în materie de educație și formare, care să implice toate sectoarele relevante – de pildă ocuparea forței de muncă, afacerile sociale, economia și sectorul financiar – ar putea crește la maximum eficacitatea ambelor cadre (spațiul european al educației și uniunea competențelor). Acest lucru ar proteja abordarea atotcuprinzătoare a educației și formării stabilite în 2021, consolidând în același timp dezvoltarea competențelor.

Având în vedere toate acestea și ținând seama de faptul că se apropie momentul revizuirii cadrului strategic (inclusiv a obiectivelor la nivelul UE, a structurii de guvernare și a metodelor de lucru), președinția invită miniștrii ca pe baza evaluării de către Comisie a primului ciclu al SEE să arate cum consideră că uniunea competențelor și spațiul european al educației se pot completa și consolida reciproc pentru a stimula sisteme de educație și formare mai incluzive și mai bine adaptate exigențelor viitorului în întreaga UE și pentru a acorda cea mai mare vizibilitate și cel mai important sprijin politic pentru obținerea la nivel european a unor rezultate mai bune în materie de educație, formare și competențe.

În scopul dezbaterii de orientare, președinția invită miniștrii să răspundă la următoarele întrebări:

1. Cum ar putea uniunea competențelor și spațiul european al educației să se completeze reciproc cel mai bine pentru a asigura o educație și o formare de înaltă calitate și incluzive pentru toți cursanții, evitându-se totodată redundanțele și sarcinile administrative inutile?
 2. După primul ciclu al cadrului strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării, căror elemente esențiale ale uniunii competențelor ar trebui să li se acorde prioritate pentru a sprijini obiectivele spațiului european al educației, evitându-se deci neglijarea acestora, și cum s-ar putea simplifica guvernarea astfel încât să se asigure o mai mare coerență, iar procesul decizional să fie mai rapid și mai suplu?
-

Propunerea Comisiei Europene privind guvernanta uniunii competențelor

